

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Žiže in žiška šola.

Kakor znano, je Dravinjska dolina jako zaspana, kar se tiče narodne samozvesti in jako nedostopna za vsako napredno misel in napredek sploh. Smešno oboževanje vsega, kar je nemškega, zasleduješ lahko v najmanjšem kakor v največjem kraju te doline in hrepenenje po znanju nemškega jezika je tako veliko, da se takozvanim nemškim šolam (v Ločah, Konjicah, Vitanju i. t. d.) ni treba za sedaj bati za premajhno število šolskih otrok. Ta duševni nedostatek in to napako našega ljudstva nemški agitatorji in razširjevalci nemčurstva seveda jako izrabljajo ter to nespametno stremljenje nevednega, nepoučenega ljudstva le preradi uresničujejo. To pa seveda ni samo pri nas, a označiti sem le hotel, da je tukaj nevednost, nesamostojnost in narodna zaspanost tako razširjena kakor mogoče ne kmalu kje drugje.

In vendar se nam je včasih zazdelo, kakor da hoče biti bolje v teh ozirih!

Poglejmo si za danes Žiže, o čegar razmerah mi je danes govoriti. Jako dobro se še gotovo vsak pozoren bralec „Domovine“ spominja, kako se je „včasih“ vedno in vedno pisalo o narodnih Žižah, kako je bil takorekoč pridevek naroden postal popolnoma navaden, ko se je govorilo o Žižah.

To datira iz one dobe, ko se je po prizadevanju tedanjega voditelja enorazrednice g. učitelja Jurka ter nekaterih drugih za narodno probujanje vnetih inteligentov pa tudi kmetov

(gg. Grobelšek, Cimerman) ustanovilo za kmečke potrebe prikrojeno „Bralno društvo“. Društvo se je jako razvijalo, zanimanje zanj je postajalo vedno večje. Prirejale so se živahne veselice, in narodna zavest obetala je postati kmalu popolnoma probujena. A prišlo je drugače. G. Jurko je prišel stran, vrste delavnih dijakov so se krčile, onim, ki so še ostali, bile so roke vsled nastalih razmer vezane. Na učiteljevo, ozir. nadučiteljevo mesto je prišel mož starega kalibra, ki se je sicer večkrat ponašal, da je bil osebno znan s Slomšekom in da je z njim govoril, a Slomškovega duha v njem ni bilo in ga še danes, ko odhaja, ni niti trohice. Dijakom pa, kakor sem že zgoraj namignil, povezal je roke in jim vzel še tisto mrvico ugleda, kar so ga imeli pri ljudstvu, mož, ki sedi sedaj na župnijskem stolcu, mož, ki je svoje spretosti in zmožnosti uporabljal le tako dolgo, dokler ni postal on „prvi“ v vasi. Potem pa se je vlegel k počitku; kajti še „Bralno društvo“, ki ima po njegovem prizadevanju le še „Gospodarja“, „Naš dom“ in 1 izvod „Slovenca“, je pustil sedaj na cedilu ter mora to kmalu pričakovati grenke smrti vsled sušice.

Pri takih razmerah se nam ne sme zameriti, ako smo le željno čakali, da gre g. nadučitelj v zaslužni pokoj ter da dobimo na njegovo mesto moža, ki bi vzel vodstvo in boj za probujanje našega ljudstva nase. Ali sedaj, kakšno razočaranje! Za razpisano nadučiteljevo mesto prosili ste le dve moči (ako se sme g. Čučeka šteti med te), g. Čuček namreč in g. Časl. Ta pa je sicer ne

Čučeku na ljubo, ampak iz vzrokov, ki jih uvažujemo, umaknil svojo prošnjo — torej ostaja le še — plandite manibus, Semigermani — Velegerman g. Čuček.

Kaj porečemo k temu faktu? V prvo moramo izraziti svoje začudenje, da se za mesto kakor Žiže potegujeta le dva kompetenta. Res je, da je žiška dvorazrednica po „milosti“ in „naklonjenosti“ vlade še vedno v tretjem plačilnem razredu, a koliko je takih šol še tudi drugod in vendar kompetentov je skoro vedno več kot dva. — Na dlani je sumnja, da se najde vzrok za tako čuden slučaj — da ima g. Čuček rivala samo v kompetentu, o katerem se je že dolgo vedelo, da umakne svojo prošnjo — morda v kakšnih intrigah in manevrih od izvestne strani! Toda o tem bode bržčas še treba govoriti.

Drugo pa, kar moramo k naši šolski zadevi pripomniti, je le velik in energičen protest proti imenovanju g. Čučeka nadučiteljem v Žižah.

Popolnoma dovolj je, da se vendar enkrat nehajo časi, ko se naša deca do svojih 14 let ne nauči drugega kakor pisanja in čitanja! To je bilo za kmeta dovolj pred 50, pred 100 leti, naši časi zahtevajo več. Dovolj dolgo smo pogrešali učnih uspehov kakor jih je imel n. pr. g. Jurko pri naši deci — vnaprej hočemo in zahtevamo sposobnega učitelja ter zajedno moža, ki bo naroden in značajan sam, znal te svoje lastnosti privzgajati tudi šolski mladini. Mogoče je sicer (slišali pa še nismo), da je g. Čuček

kar se tiče šolske naobrazbe, res zmožen poučevati ter voditi šolo, a naj bi bil to tudi v najvišji meri — dokler je v narodnem oziru on takšen, da je, akoravno je Slovenec po rodu in se ga je o priliki od nemške strani razžalilo s psovko, ki skoro ne spada niti na papir, navzlic temu obrnil hrbet svojim slovenskim sotovarišem ter se zapisal z dušo in telesom našim narodnim nasprotnikom — tako dolgo hočemo in zahtevamo, da nam ga vlada ne vrine v Žiže, in naj bi bil stokrat edini kompetent. Bolje nič, kakor takšnega „vzgojevalca“ značajnosti. Ako pa hoče g. Čuček vsekakor nadučitelj postati, naj gre vendar kam na „Oberštajersko“, če mu smrdi biti Slovenec. Naše službe so za naše ljudi, ki se ne sramujejo svojih slovenskih mater.

G. drž. poslanca Pišeka pa opozarjamo na našo zahtevo in naj eventualno sedaj — njega, g. nadučitelja žiškega blagovoli po prstih naklepati ker po intrigi tega se je sklep našega krajnega šolskega sveta, da se mesto naj še enkrat razpiše, bržkone brez vsake seje preklical.

Sklepamo: Čučeka nikakor v Žiže, kamor bi nemčurji radi postavili zvezni steber med Loče in Konjice, pač pa naj se mesto še enkrat razpiše ter smo prepričani, da bode takrat kompetentov v gori označenem smislu dovolj.

Ponemčevanje za naš denar.

Na vse štajerske občine sta razposlala ravnatelj dr. Rajmund Pötz in

LISTEK.

Primož Trubar.

K njegovi štiristoletnici.

(Dalje.)

V soglasju s svojim znanjem in teološkim značajem ter računajoč s potrebami „mladega naroda“ je narisal Trubar svojem književnemu delu ta-le načrt: „Mi nočemo tolmačiti in tiskati nobene prepirljive, nepotrebne in visokodične knjige, ampak zgolj to, kar je ubogemu, preprostemu, neučenemu možu k zveličanju duše treba vedeti, kar je čista resnica, razumljivo in k razširjanju ter ohranjanju prave vere koristno, in kar moremo lahko ... pred celim krščanstvom z jasnimi reki iz biblije in katekizma zagovarjati in dokazati.“ Nekje v dnu duše pa je dremlala in se tuintam dramila slutnja, da bi mogla imeti izvršitev tega jednostranskega programa dalekosežne posledice. Ta slutnja mu je izvabila klic na rojake: „... vas vseh v tim božim imenu zvejestu prosim inu opominam, da vi visoko zahvalite Gospoda Boga

za le-to dobroto inu velik dar boži, kir se zdaj... ta naš jezik tudi piše inu druka...“ Iz priprostih besed veje razven od kritične pobožnosti radost nad lastnim delom, upanje in ponos, da se pridružuje kulturnim narodom tudi ljudstvo, v imenu katerega je govoril: „Mi Slovenci...“ V duhu je že gledal mlado četo, nadaljujoče delo na njivi, kjer je zarezal prve brazde on, popravljal napake, ki jih je morda zagrešil začetnik, ter jo pozdravljal: „... ker se ne vidi in ne najde le pri latinskih, nemških in laških tolmačih biblije, ampak tudi pri drugih spisih in umetnostih, da prekose zadnji in novi mojstri prve in stare, in da jih čimdalje temveč vstaja in se množi, sklepam in trdno upam tudi jaz, da vzbudi Gospod Bog tudi po meni ljudi, ki še le prav izvedejo in dovršijo to moje začeto in nepopolno delo...“ Upal je, da bodo poznejši rodovi vedeli ceniti težkoče začetnika in da mu izpregledajo morebitne napake, češ, „prvi in stari (delavci) se ne smejo zaničevati in zametavati,

četudi niso povsod takoj pravega zadel“. A ko je ta „Krajnc Rastčičar“, Slovencev „stari zvejesti pastir“, od čitajočih „Slovenov slovu jemal“ ter motril sadove svojega dela, zažarel je zopet mladostni ogenj v očeh pod visokim čelom: vkresalo ga je prepričanje, da je strl zastarele, iz pomanjkanja ljubezni do lastnega ljudstva in iz lenobe izvirajoče predsodke ter položil temeljni kamen kulturnemu razvoju svojega naroda. To prepričanje je vodilo trepetajočo roko, ko je pisala samozavestne besede: „Pred 34 leti nisi našel niti pisma niti re-gištara, kaj še le knjigo v našem slovenskem jeziku, mislilo se je, da je slovenski... jezik tako robat in barbarski, da se ne more niti čitati niti pisati. Zdaj imamo v svojem slovenskem jeziku ne le katekizem s tremi različnimi, kratkimi in obširnimi izlagami, v rimah in z notami, z nekaterimi psalmi in duhovnimi pesmami visokih praznikov in z hišno tablo, ampak tudi celi novi testament v drugi izdaji, z Janezovim razodenjem in

obširnimi razlagami po najboljših komentarijih starih in novih pisateljev, locus theologicos (dogmatiko, knjige o glavnih naukih prot. cerkve), postiljo (zbirko pridig in premišljevanj), augsburško, württemberško in saško veroizpoved, formulo concordiae (jedinstva v Lutrovem nauku), in popolno cerkveno naredbo; celi psalter z izlagami in več drugih knjig: tako je predstavljen tudi celi stari testament (Dalmatinova še nenatisnjena biblija) istotako hišna postilja Lutrova.“ Težko je povedal še kdo drugi v eni sapi toliko: očrtal prvi pregled nove literature ter z markantnim nasprotjem „Pred 34 leti... sedaj“ pribil pomen nepričakovano razcvete prve književne dobe skoraj pozabljenega naroda; namignil, da je napisal pravzaprav le bibliografijo lastnih del; in med temi opozoril s „popolnim cerkvenim redom“, da je naložil v svoji reformatorski navdušenosti organizacijo nove cerkve na svoje rame.

Dalje sledi.

učitelj Gustav Pipetz na nemški gluho-nemnici v Gradcu v svojem imenu poziv in prošnjo v nemškem jeziku, naj bi občine v proslavo cesarjevega jubileja darovale primerne zneske za ustanovitve druge nemške gluho-nemnice. Svoj poziv in prošnjo utemeljnjeta s tem, da je sedanja gluho-nemnica prenapolnjena in da je v štajerski deželi še nad 400 gluho-nemnih v šolski starosti se nahajajočih otrok, ki zaradi pomanjkanja prostora nimajo sreče, da bi se mogli sprejeti v ta zavod.

Priznavamo potrebo druge deželne gluho-nemnice, osobito za slovenske gluho-neme otroke, ki se v sedanji prenapolnjeni gluho-nemnici ponemčujejo, naglašamo pa potrebo, naj bode ta gluho-nemnica namenjena slovenskim otrokom in sicer s slovenskim učnim jezikom. Tem načinom bi se nemška gluho-nemnica razbremenila, a slovenskemu narodu bi se ustreglo v tej njegovi kulturni potrebi.

Ako se bo torej katera slovenska občina odzvala nemškemu pozivu, naj stavi pogoj, da se bode obljubljena jubilejna vsota le tedaj izplačala, če se bode v drugo gluho-nemnico uvedel slovenski učni jezik, ako bi se to ne zgodilo, oziroma če bi se izvrševanje tega pogoja v poznejših letih opuščalo, mora gluho-nemnica, oziroma dežela občini vrniti uplačano jubilejno glav-nico s 5% obrestmi vred.

Le tem načinom bi bilo mogoče se ubraniti germanizujočemu stremljenju Nemcev za naš denar.

Darovi brez tega pogoja gredo za nas v izgubo ter nam prinesejo povrh še zasmeh Nemcev, ki mislijo, da smo mi njihovi podložni, ne pa ravnopravni kakor oni.

Vse, karkoli se na Štajerskem jav-nega ustanavlja, mora ustrezati po-trebam in kulturi slovenskega naroda. Mi ne moremo in ne smemo sodelovati, kjer se dela proti našemu narodu.

Politični pregled.

Domače dežele.

Rekli smo, da pride v pravdi radi dodavanja cevi za praški vodovod še toliko umazanosti na češki in nemški strani na dan, kolikor bi jih ne bili pričakovali ter da sedaj še ne moremo reči, kje bode umazanost več, ali na češki ali na nemški strani. Na to vprašanje je že odgovoril g. Kestranek sam. „Čas“ od 3. t. m. je prinesel dolg po-govor svojega dunajskega dopisnika z ravnateljem Kestransom. Na konec je izjavil g. Kestranek: „To, kar se je zgodilo v Pragi, je škandal naperjen proti meni in našemu podjetju. Ne ču-dite se, da se branim. Ako bi se jutri kaj podobnega zgodilo na nemški strani, verujte mi, da vdarim jednako in mislim, da bo to končalo za Nemce slabše, ker sem prepričan, da je vaša (češka) politična jav-nost, kljub vsemu, kar se je v Pragi zgodilo, bolj čista nego naša nemška v Avstriji.“ Na to težko obdolžitev, ki je stala črno na belem v „Časovem“ uvodniku dne 3. t. m. nemški politiki vseh me-šćanskih strank še složno molče. Do danes se ni oglasil niti en sam nemški politični poštenjak, ki bi čutil v sebi tolikšno moč poštenja, da bi zahteval od ravnatelja Kestranka, naj točno formulira svoje hude obdolžitve. To nam je zopet jasn dokaz, da je poli-tika v Avstriji postala v resnici že samo gnusen gšeft, pri katerem se gre za koristi posamičnih mogotcev in kar-teliranih podjetnikov, katerim nekateri politiki vede in namenoma služijo, drugi jim pa nevede in nehote ali z željo priboriti svoji stranki ali strančici kako ugodnost pri tem pomagajo.

Vitez Hohenblum, ta vzorni „kmet“ je zanesel svojo agitacijo proti trgo-vinski pogodbi s Srbijo in proti sklepanju podobnih pogodb z Rumunijo in Bolgarsko na Ogrsko, kjer pa nima posebnega uspeha.

„Novi List“ je prinesel 5. t. m. uvodnik, v katerem poslanec Šupilo opisuje zakulisne borbe med ogrsko koalicijo in krono. Aprila 1906. l. je bil sklenjen med madžarsko koalicijo in krono pakt, po katerem se je koa-licija obvezala uvesti najprej splošno, jednako in tajno volilno pravico na Ogrskem, potem šele bi prišle ma-džarske zahteve glede vojaškega vprašanja na dnevni red.

Koalicija si je potem, ko je pre-vzela vladó na Ogrskem, prizadevala red spremeniti in je zahtevala, naj se najprej rešijo vojaška vprašanja in potem volilna reforma. Ker krona noče popustiti in ker koaliciji ni na ma-džarskem poveljnem jeziku toliko le-žeče, pripravlja volilno reformo, pa ne kakor je obljubila: po sistemu splošne, jednake in tajne volilne pravice, ampak po pluralnem sistemu. Na ta način upa krono prisiliti, da, bodisi popusti v vo-jaskem vprašanju, ali pa da da pred-sankcijo zakonskemu načrtu o volilni reformi po pluralnem sistemu. Ako bi se ji krona v tem oziru vdala, dala bi najostrejšje orožje iz rok in bi koaliciji tako zašigurala zmago v deželi. Da bi bila koalicija močnejša, si nje voditelji prizadevajo zlití vse koali-cijske stranke v eno samo mogočno stranko. Položaj je sedaj ta: madžarska koalicija stoji v boju proti kroni, proti narodnostim, proti demokraciji in proti Hrvatski. Ako se koaliciji posreči pridobiti kronv za svojo volilno reformo po pluralnem sistemu, bodo s tem zvezane roke na-rodnostim in soc. demokraciji ter se bo s vso svojo močjo lahko vrgla na Hr-vatsko, da jo stare. Boj proti Hrvatski ji pa olajšujejo Frankovci, furtimaši, in sploh klerikalci vseh vrst, kateri se delajo nevednemu ljudstvu nasproti ne-izprosne, radikalne pravaše in Veliko-hrvate, v Budimpešti se pa kar lici-tirajo na niže. Ako se hrvatsko-srbski koaliciji posreči onemogočiti te uma-zane klerikalne spletke, se bode tudi posrečilo ubraniti prava Hrvatske proti madžarskemu nasilstvu, drugače ne.

Najnovejši poštenjak, na čegar pričanja namerava Rauch in njegov državni pravdnik Accurti osloniti svoje obtožbe zaradi srbske veleizdaje in za-rote je nek Bressnitz-Sidachov, ki je spisal brošuro: „Das Balkanproblem und die Balkanstaaten“. Ta junak je bil na sumu, da je za Taaffejeve vlade prodajal avstrijske dokumente na Rusko, potem je bil zaradi goljufije in kolpozne krive pregnan iz Dunaja, potem radi raznih lumparij pregnan iz Belega grada. „Semliner Tagblatt“ je pisal o njem: „Herr Bressnitz ist ein alter Gauner, welcher in Wien wegen viel-facher Betrügereien in Konkurs geriet... und aus Wien polizeilich ausgewiesen“ itd. itd. Bressnitz je to utaknil in ni tožil. Ta poštenjak je sedaj tista sla-mica, katere se je potapljaajoči se Rauch prijel v nadi, da se vsaj tako dolgo vzdrži nad vodo, da se bode mogel s častjo umakniti. In za tako čedne stvari so se tako razgrevali naši in hrvatski klerikalci. Dober tek!

Nedavno so pisali listi, da se pro-glasi Bosno in Hercegovino za samo-stojno državo pod vladó kakega člana habsburške dinastije. O tem projektu je pa sedaj vse tiho. Srbi in Mohame-dani bodo sklicali v Sarajevo shod, na katerem bodo stavili zahtevo, naj se podeli obema deželama takoj ustava. Srbsko in mohamedansko prebivalstvo

bode ministru Burianu na njegovem inšpekcijskem potovanju dajalo povsod jasno na znanje, da se nikakor ne more zadovoljiti z njegovim načrtom o počasnem uvajanju reform, ampak da zahteva, naj se nemudoma dovoli ustava, za katero je ljudstvo že zrelo. Hrvatje pa, ki so vsi klerikalci in ki so se s škofom Stadlerjem vred nekaj delali, kakor bi zahtevali, naj se Bosna priklopi Hrvatski, bodo izražali mi-nistru Burianu prepokorno željo, naj se Bosna najprej priklopi „državi“, potem naj se šele preide k izvajanju raznih reform. Sramotnejšega hlapčevstva si ne moremo misliti. To je duh, katerega poraja klerikalizem vsepovsod.

Zveza narodnih društev na Štajerskem in Koroškem.

— Pevsko in tamburaško društvo „Zvon“ v Trbovljah priredi jutri, v torek, ob 4. uri popoldne v „Skalni kleti“ koncert s petjem in tamburanjem. Vstopnina 50 vinarjev. Čisti dobiček je namenjen Sokolskemu domu v Celju. Vabimo naše občinstvo, da se čim naj-bolj številno udeleži koncerta.

— Odborova seja „Zveze na-rodnih društev“ se vrši v četrtek, dne 10. septembra ob 11. uri dopoldne v celjski čitalnici („Narodni dom“, prvo nadstropje). Dnevni red se je naznanil pismeno. Ker je ta seja zelo važna, prosimo vse gg. odbornike, da se je udeležijo.

Odbor.

Kakor znano se vrši dne 20. sept. velika ljudska slav-nost v prid „Sokolskemu domu“ v Celju. Ker bo to veselica v velikem obsegu, je treba, da se vsa cenjena društva na Spod. Štajerskem na to ozi-razo in ne prirejajo 20. t. m. nobenih slavnostij. Ponosna stavba „Sokolskega doma“ je že pod streho, nam vsem v ve-selje, nasprotnikom v jezo. Bolj kot kedaj prej je po-trebno, da društvo „Sokolski dom“ tudi gmotno podpremo, da se stavba lahko nadaljuje. Zatorej smo prepričani, da bo 20. sept. vsak Slovenec ka-teremu je na srcu razvoj so-kolske in slovenske stvari v Celju, bo prihitel med nas in nas tako gmotno podprl.

— Predprodajo vstopnic za ve-liko slavnost 20. t. m. je iz prijaznosti prevzela „Zvezna trgovina“ v Celju in trafika g. Miklavc v Celju „Nar. dom“. Ker bo 20. t. m. pri blagajni velik naval, bi bilo želeto, da si cenjeno ob-činstvo že sedaj vstopnice priskrbi. V kratkem se razpošljejo vstopnice po drugih slovenskih krajih. Vstopnina je 40 vin., s sedežem pri koncertu 1 K.

— Iz Konjic. V torek 8. sept. ob 11. dopoldne se vrši v čitalniški dvo-rani občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda. Udje, pridite polnoštevilno!

Odbor.

— V Št. Pavlu pri Preboldu se priredite v torek 8. septembra t. l. ob 4. uri popoldne gledališki predstavi: „V Ljubljano jo dajmo“ in „Raztre-senca“ v prid šolski kuhinji. Med od-morom svira „Št. Pavelska narodna godba“.

— Navodilo za društvene pri-re-ditve vseh vrst razpošlje te dni „Zveza“ svojim članicam, katerih število je na-rastlo že nad 70. S tem bode zdato odpomagano zlasti odborom onih dru-štve, kateri si dostikrat ne vedo po-magati z različnimi naznanili, prošnjami itd. političnim in obč. uradom. Obenem razpošlje „Zveza“ seznam najbolj pri-poročljivih iger za male odre. — Odbor naznanja dalje, da je „Zveza“ pristopila k poštno-čerkovnemu prometu in da bode razposlala svojim članicam in cc. podpornikom svoje čeke za vplače-vanje udnine, podpore itd. Čitalnicam, bralnim društvam in knjižnica nujno

priporočamo, da se pri nakupu knjig poslužujejo posredovanja „Zveze“, ka-tera je stopila v zvezo s knjigotržcem gosp. Schwentnerjem in dobe društva knjige znatno ceneje. — Bliža se jesen in pričelo se bo notranje delo v dru-štvih; gojili bomo zlasti predavateljsko delo, zato želimo, naj se nam že sedaj dotične želje cc. članic naznanjajo. — Konečno se priporočamo cc. rodoljubom in narodnjakom v podporo, kajti le tedaj bode mogla „Zveza“ dobro po-slovati, ako bode imela na razpolaganje dovolj denarnih sredstev. Odbor.

Štajerske novice.

— Celjski obč. svet je sklenil v svoji zadnji seji povišati vodno do-klado od 4 na 6% in vodno pristoj-bino od 20 na 30 vinarjev za kubični meter (1000 litrov). V Celju bodedo torej imeli najdražjo vodo v celi Av-striji. Da bi se hišne posestnike uto-lažilo, se bodo položile postranske cevi (od glave cevi do hiš, oz. do zasebnih posestev) na mestne stroške. Vodovod bo torej stal okrog 800 tisoč kron. Onim ljudem v Celju, ki nimajo lastnih hiš, t. j. strankam po stanovanjih pa častitamo, da skrbi mestni svet celjski tako očetovsko zanje. Kajti gotovo je, da se bodo vsled vodne doklade po-dražila stanovanja — in ker bodo pla-čevali vodno pristojbino še povrh — bo to letno dalo lepo svotico. Zares veselo in ceno je življenje v Celju pod vladó naše nemško-nacionalne klike!

— Celjski vodovod. Ko so začeli navažati cevi za celjski vodovod, ki bo stal celih 800 tisoč kron, so naši celjski meščani zmajevali tuintam z rameni: zdele so se jim le preozke. Neizogibna posledica tega bo, da bo kmalu vodovod premajhen. Treba ga bo povečati, pa kaj za to: Celjani imajo denar!

— Iz Konjic smo dobili dolg dopis o slavnosti 25 letnice tamošnje „Posojilnice“, kateri pa je žalibog sedaj že malo zastarel in ga ne mo-remo spraviti v list.

— Madžaronski bratje naše du-hovščine. „Uj Lap“, madžarski kleri-kalni list je priobčil izjavo iz Medji-murja, katero je podpisalo 20 tamošnjih hrvaških duhovnikov. Ti v isti izjavi trde, da so bili vedno dobri madžaroni (naši nemškutarji) in da se niso nikoli pregrešili proti madžarskemu patrijo-tizmu.

— Bojkot pivu, katerega proiz-vaja socijal-demokratska stranka, se osobito pozna v Gradcu. Meseca av-gusta se je stočilo v Gradcu 7 tisoč hektolitrov manj piva ko lansko leto istega meseca. Za mesto pomenja to 28 tisoč kron zgube na vžitnini.

— Popolnoma prenovljeno je staro gledališče na Francovem trgu v Gradcu. Prenovitev je stala 120 tisoč kron.

— Proti zvišanju cen voznih list-kov na Južni žel. Mestni svet graški je razposlal vsem glavnim mestom dežel, po katerih tečejo proge Juž. žel. poziv, naj se združijo k skupnemu odporu proti zvišanju cen za vozne listke na Južni železnici.

— Iz Globokega pri Brežicah poročajo, da so občutili tam v petek ob četrta na štiri zjutraj močan potres. Smer je bila od juga proti severu. Škode ni nobene.

— Tri uzmoviče so vjeli v petek v Mariboru. Trije fantje, vsi še nedo-letni, so v Gradcu vlomili v gostilno „k mestu Fürstenfeld“ in vzeli 600 K, katere so si razdelili, se peljali v Ma-ribor, kjer so si nakupili obleke, ure, veržice itd. ter potem popivali v Götzevi restavraciji. Ljudem se je čudno zdelo, da razpolagajo fantiči s tolikim denarjem in so jih naznanili policiji.

— **Kaj je v nemških očeh „wacker“.** V nekem nemškem listu je bilo pred kratkim časom veselo poročilo o „vrli“ (wacker) podružnici „Südmarke“ v Štorah, katera šteje že 84 članov. Ker tamkaj le malo pravih Nemcev, je gotovo, da gotovi gospodje mamijo — bogve s kakšnimi sredstvi — slovenskim tovarniškim delavcem težko prislužen denar iz žepov za „Südmarko“. Če to imenujejo Nemci „vrlo“, si lahko po vsej priliki mislimo, kako daleč je že z moralo in dostojnostjo spodnještaj. nemškutarije.

— **Javno ljudsko knjižnico v Gornji Radgoni** otvori prihodnjo nedeljo osrednji odbor „Prosvete“ v Ljubljani.

— **XIII. poročilo „Južnoštajerskega hmeljarskega društva v Žalcu“** dne 5. septembra 1908 o stanju hmeljske rastline in kupčije. Kupčija z goldingom se je nekoliko oživela — sosebno se povprašuje po zelenem blagu, za katerega se ponujajo tudi boljše cene. Obiranje poznega hmelja se še nadaljuje in se bode prihodnji teden končalo. Vreme je obiranju in sušenju ugodno. **Društveno vodstvo.**

— **Grasčino Hamre pri Majšpergu** z obširnimi bukovimi gozdi vred je kupil — kakor se trdi z gotovostjo — neki ljubljanski denarni zavod. Tako je prešlo to veleposestvo tekom dolgih let v slovenske roke. Do sedaj jo je imel neki meščan iz Dun. Novogamesta.

— **Točo so imeli v četrtek, dne 3. t. m. v Pušencih in okolici,** ki pa ni naredila posebne škode.

— **„Konjerejec“ — pospeševatelj germanizacije.** Ni dosti, da nam hoče gospoda v uradih in ptujski „Štajerc“ ponemčiti lepa slovenska krajevna imena; pridružil se jim je še v Gradcu izhajajoči „Konjerejec“ in ne vemo, ali bi take „cvetke“ pripisovali malomarnosti ali nevednosti slovenskega prevajalca. Omenjamo le, da se že samo v zadnji številki govori o: Möllag, Untersentze, Gajrah, Dirnbüchel, Dobritschendorf, Gutendorf, Gattersdorf, Taubenbach, Premersfeld, Tüchern itd. vse ne na Gornjem Štajerskem, ampak v slov. celjskem, laškem, šmarskem, konjiškem in sevniskem okraju. — Gospod dež. poslanec Hočevan, Vi ste v odboru konjerejskega društva, ali ne bi o priliki poskrbeli, da bo takemu pačenju imen konec in ev. poskrbel, za zmožnejše prevajalce?

— **Točaja o primernem izkoriščevanju sadjarstva in zelenjadarstva** vprizori se na dež. vinarski in sadjarski šoli v Mariboru od 21. do 26. septembra. Pripuščeni so v ta kurz 30 udeležencev. Oglas do 15. septembra t. l.

— **Napadel je Jožefa Mešička,** kočijaža pri fijkarju Dittingerju v Mariboru, nek neznanec, katerega je peljal v Kamnico. Neznanec je med potjo naenkrat zbedel Mešička z nožem v vrat, ga preiskal in potem zbežal. Sumijo, da je to storil nek pijonirski dezertar Arnšek.

— **Predsednikom južnoštajerske župe „Südmarke“,** katera se je ta teden ustanovila, je izvoljen dr. Ambrošič v Celju. V odboru sede med drugimi tudi gospodje Žnidaršič iz Brežic, Tomič iz Sevnice, Potočnik iz Slovenjgradca, Vošnjak iz Šoštanja in neka Kadiunik iz Konjic. Odbor je glasno govoreča slika nemštva, katero bo ta župa „branila“.

— **Bojkot piva na Štajerskem,** katerega posebno izvršuje delavstvo, je že rodil velik uspeh: meseca julija se je na Štajerskem spilo 36 tisoč hektolitrov manj piva kakor navadno. Za deželo pomenja to zgubo 72 tisoč kron doklad.

— **V proslavo 80 letnice Tolstega** (9. oktobra) izide v Moskvi almanah, ki bode, kakor pravijo poročila, dostojen literaren spomenik tega znamenitega dne. Almanah bo obsegal okolo 30 tiskovnih pol ter prinese mnogo še neobjavljenih pisem Tolstega in sodbe odličnih mož iz celega sveta o Tolstem. Med drugimi opisuje v almanahu Tolstega sin Lev Lvovič poset Turgenjeva pri Tolstih; kmet Novikov pripoveduje o svojih stikih s Tolstim in o njunih pogovorih o Bogu, resnici in o namenu človeka. Björnsterne Björnson pozdravlja Tolstega kot posebljenje bodoče Rusije itd. Mnogo ruskih listov izda na rojstni dan Tolstega slavnostne številke.

— **Iz Ptuja.** Našla se je na vrtu učitelja gosp. Čeha v Ptuju kamenita otroška rakev iz starorimskih časov. Rakev pride v ptujski muzej.

— **Cene živine v Gradcu** dne 3. septembra: Na sejm se je prignalo skupno 1430 glav. Cene so stalne. (Glej št. 99 „Domovine“). Tuji kupci so kupili 767 glav. (Zgornještajerci so kupili 200, Tirolci 166 glav.)

— **Imenovan je avskultantom v področju graškega nadsodišča** gosp. Adam Ban.

— **Krompirja** ne bo letos na Ogrskem. Dež je le poznejšemu krompirju nekoliko odpomagal, rani je slabo obrodil.

— **Resolucijo za izboljšanje učiteljskih plač** je sklenil tudi okrajni šolski svet radgonski.

— **Od Sv. Lucije ob Soči.** Že dalje časa tukaj bivajoč sem zvedel slučajno, kako zopet klerikalni listi lažejo o meni. Za sedaj odgovarjam na dotične izmišljotine samo sledeče: 1. Ni res, da bi imel kot poslovodja c. kr. poštne nabiralnice v Novi Štifti nemški pečat, nego res je, da še istega sploh nimam in da sva z g. županom Jakobom Savinškom pisala po dvojezični pečat. Toliko močnatosti in narodne zavezanosti imam, da bi samo nemškega takoj vrnil in ga nikoli ne bi rabil. Kdor se hoče prepričati o tem, naj se obrne na g. župana v Novi Štifti pri Gornjemgradu. 2. C. kr. deželni sodni svetnik g. Grebenc se zelo moti, ako misli, da sem do sedaj le jedno črkico o njem spravil v javnost. Dotičnega dopisnika naj išče drugod. — Sicer sem pa za svoj takratni nastop odgovoren jedino le učit. društvu, katerega predsednik sem in to društvo je soglasno odobrilo moj nastop pri zborovanju ter istega odobravalo z navdušenjem; pri protiglasovanju se ni vzdignila niti jedna roka. Na malenkostne opazke se ne oziram, nego javim samo to, da bom celo zadevo spravil pri zborovanju „Zveze južno-slov. avstr. učit. društev“ v Gorici v pretres in pojasnilo. Toliko za sedaj. **Kele.**

— **„Pozitivno znanstveno delo teologov“** katoliške in pravoslavne cerkve se je pečalo z neizmerno važnim problemom: Kaj je prav, raba skvašenih ali neskvašenih kruhov pri maši. V resnici primeren tema za „pozitivno znanstveno delo“, od katerega je odvisno dušno izveličanje ali pa večna poguba vernih. Kaj bi neki rekel Kristus o ljudeh, ki se imenujejo njegove namestnike na svetu in ki tratijo svoj čas na tak način in begajo ljudi s takimi „vprašanji“?

— **Družba sv. Mohorja** šteje letos 84.389 udov. V lavantinski škofiji jih je 25.650 (1918 več ko lani). Celotno razdeli letos družba 506.334 knjig. Doslej je razdelila 11.882.144 knjig — za naše slovenske razmere že veliko število! Letošnje knjige so se pravkar začele razpošiljati.

— **Dr. Hohnjec laže.** Znani dr. Hohnjec, glavni spiritus agens za najboli zagrizeno klerikalno politiko na

Spod. Štajerskem je govoril po poročilu „Slov. Gosp.“ na shodu v Nazarjih sledeče besede: „V najnovejšem času so si (naprednjaki) izmislili, da bi bilo dobro, če bi sami dobivali berljivo mesto duhovnikov.“ To je seveda smešna in objednem hudobna laž, ki nikakor ne služi v čast možu, ki hoče biti kedaj — mariborski škof. Kaj čuda, če pada duhovščina vedno nižje v očeh vsakega inteligenta.

— **Papež Pij IX.** bode proglašen blaženim: Proti temu je prijavila rod-bina Falconieri predsedništvu kongregacije formalni protest, ker je Pij IX. s pomočjo njemu podložnih kardinalov Antonellija in drugih proti pravi prišel v posest fideikomisnih posestev rodbine v skupnem znesku 30 milijonov lir. To se je baje zvršilo v letih 1845 do 1865. Pri italjanskih sodiščih teče pravda radi tega od 1900. l.

Druge slovenske dežele.

— **Pravim učiteljem** na 1. dr. gimnaziji v Ljubljani je imenovan g. dr. Simon Dolar, rojak z Dravsk. polja.

— **Celovško konjsko cestno železnico** je kupila občina za 135 tisoč kron. Namerava se urediti električno cestno železnico.

— **Točo so imeli** minulo sredo v Trstu in okolici, vendar ni napravila nobene škode.

— **Trdovraten samomorilec.** V goriški bolnišnici leži 37 letni črkostavec P. Skomina, bolan na jetiki. Ker se bolezen že dolgo časa vleče, se je naveličal trpljenja. Najprej se je poskusil ustreliti s starim revolverjem pa ni šlo. Potem si je z britvijo pre-rezal žile, pa tudi to mu ni prineslo smrti. Konečno je skočil skozi okno na dvorišče, pa se je pri padcu le lahko poškodoval. Sedaj zopet v postelji pričakuje smrti.

— **Srebrno svetinjo s krono** je dobil A. Logar, hlapec pri posestniku Legartu bl. št. Lipša na Koroškem, ker služi že 32 let pri enem in istem gospodarju. Posnemanja vredno za naše posele. — Blizu Žvabeka je dobil isto odlikovanje hlapec Jože Dobrovnik, ki služi že 36 let pri nekem posestniku.

— **Državni poslanec Rybář** obdrži vendar svoj mandat, kakor listi poročajo.

— **Laški cerkveni pevci** so peli včeraj po zaslugi župnika Kokošarja pri odkritju Gregorčičeve spominske plošče na rojstni hiši v Vrsnem. Klerikalci so si vsi enaki.

— **„Sokolski dom“,** prvi na Slovenskem, so otvorili v Žireh na Notranjskem. No, tudi celjski je že pod streho in se bo moglo v jeseni že začeti s telovadbo.

— **Goriški deželni zbor** bode odprt dne 22. septembra.

— **Krška meščanska šola** pričinja dne 16. septembra enaintrideseto šolsko leto. V dolgi dobi svojega obstanka si je pridobil ta zavod navzlic nemškemu učnemu jeziku splošnih simpatij, saj delujejo na njem zavedni slovenski učitelji in učenci se kremenito priučijo nemščini, ne da bi ob tem izgubili svojo narodnost. Šola ima četrti nadaljevalni razred in nadomešča tedaj spodnjo realko. V jezikovnem pogledu je izborna preskrbljena; poleg slovenščine in nemščine se poučuje v tretjem in četrtem razredu še francoščina. Pri računstvu se seznanijo učenci s knjigovodstvom ter z meničnim pravom. Velike važnosti je tudi stenografija, ki se poučuje v četrtem razredu. Prestop v umetno-obrtno šolo podpira moderno risanje in modeliranje, poleg tega pa še pouk v fotografiranju. Šola ima velike zbirke učil in lahko vsestransko ustreza modernim pedagoškim zahtevam. Učenci, ki so dovršili me-

ščansko šolo, lahko prestopajo na učiteljska, v višje razrede realke, n štirirazredne državne obrtne šole, na tehnični muzej, na dunajski grafični zavod (fotografija itd.), na umetno-obrtno šolo v Pragi, na tri- in štirirazredne trgovske akademije in na razne trirazredne kmetijske šole (Mödling, Klosterneuburg, Neutitschein, Oberhermsdorf.) Absolventi meščanske šole lahko prakticirajo na poštah, brzojavnih, telefonskih in železniških uradih; učenci, ki so dovršili četrti razred, imajo pristop v kadetne šole.

— **O Terseglavu** piše „Učiteljski Tovariš“: Kadar se bo Terseglav do dobra naglodal ob učiteljstvu, pravijo, da bo povedal, zakaj je nšel iz lemenata in zakaj so pri vojaki dosledno proti njemu izvajali družabni bojkot. Torej tako stoji s tem veleumom, ki hoče voditi slov. mladeniče. Ali ti res nimajo časti in poštenja v sebi?

— **Pomanjkanje krme.** Zadruga Zveza v Celju je v položaju oskrbeti vsem onim zadrugam in članom zadrug, ki bi nato reflektovali, vsako množino sena in slame za krmo po izredno ugodnih cenah. Oddajajo se le celi vagoni prešanega blaga. Pozivamo toraj cenjene zadruge in posamezne zadrugarje, ki bi potrebovali navedenih krmil, da se nemudoma zglasijo pisмено ali ustmeno pri Zadrugi Zvezi v Celju.

Svetovne vesti.

— **Požar.** V Kapošvaru na Ogrskem je pogorelo skladišče za blago na železnični postaji. Škode je nad 300 tisoč kron.

— **Vodljiv zrakoplov** dobi tekom tega leta tudi avstro-ogrska vojska. S sestavo tega zrakoplova se ukvarjajo vojaški inženirji.

— **Italijanski mirovni kongres za sporazum s Slovani.** V San Marino na Italijanskem se vrši šesti italijanski mirovni kongres. Udeleženci so odobrili resolucijo, v kateri se odobrava postopanje posebnega odbora v Londonu, kateri se odobrava tudi za zbližanje in sporazum med Avstrijo in Italijo. (To je lepa slika „prisrčnosti“ med obema zaveznicama.) Poslanec Govi je predlagal, naj se osnuje v Trstu poseben italijansko-slovanski odbor za sporazum.

— **Uboj v Zagrebu.** Zlatinarica Lavrić je že umrla za svojih ranah. Zločin je storil trgovski pomočnik brez posla Ivan Svetec, kateri je že v zaporu.

— **Požigalec v Carigradu.** V Carigradu zažigajo sedaj različni zločinci po celem mestu. V četrtek, dne 3. sept. so na 17 krajih pogasili nastali požar. Nekaj zločincev so že ujeli.

Izkaz posredovalnice „Slov. trgovskega trgovskega društva v Ljubljani in v Celju“. V službo se sprejme: 4 poslovodje, 4 knjigovodje in korespondenti, 3 kontoristi, 4 pom. mešane stroke, 1 pom. specerijske stroke, 4 pom. manufakturne stroke, 2 pom. železninarske stroke, 1 pom. modne in galanterijske stroke, 2 kontoristinj, 1 blagajničarka, 5 prodajalk, 7 učenec. — Službo iščejo: 3 kontoristi, z knjigovodja 9 pom. mešane stroke, 8 pom. specerijske stroke, 5 pom. manufakturne stroke, 3 pom. železninarske stroke, 3 pom. modne in galant. stroke, 15 kontoristinj, 8 blagajničark, 6 prodajalk. — Posredovalnica posluje za delodajalce popolnoma brezplačno, za delojemalce proti mali odškodnini.

Loterijske številke.

Gradec, 5. septembra 1908: 27, 55, 41, 80, 81.
Dunaj, „ „ „ 24, 4, 57, 48, 64.

Dva dijaka

začetnika se sprejmeta na stanovanje in hrano. Natančneje pri uredništvu „Domovine“.

Prodajam in postavljajam na
dom izvrstne
jabolke

najboljših vrst.
Naslov: F. E. Fridrich v
Mirasanu, p. Petrovče.
491 3-1

**Trgovskega
pomočnika**

slovenskega in nemškega je-
zika, zmožen, dobro izvežban
za trgovino mešanega blaga
sprejme

Kristian Starkl
Sevnica ob Savi. 492 2-1

Ženitna ponudba.

25 let star gospod, ki ima
4000 kron premoženja, se
želi radi pomanjkanja znanja
seznaniti v svrhu ženitve
z gospodično od 18—28 let
staro, ki ima 4000 kron
gotovine, radi prevzetja go-
stilne in povečanja obrta.
Resne ponudbe naj se po-
šiljajo do 25. septembra s
sliko na naslov

Ivan Antolič, kleparski
mojster v Pregradu, Hrvatsko
pri Rogški Slatini.

Zahvala banki „Slaviji“

katera je že zopet pokazala svojo kulanco ob smrti mojega svaka, kateri
je umrl mesca aprila t. l. Zavaroval se je pri banki „Slaviji“ šele ja-
nuarja letos za 5000 K, plačala se je pa premija le tri dni pred smrtjo,
in velespštovana banka mi je brez vsacega odbitka ali bodisi kakih sit-
nosti polni znesek 5000 K izplačala. Tem potom se zahvaljujem cenjeni
zavarovalnici, kakor tudi njenim organom, kateri se trudijo za ta vele-
važni in resnično pošten zavarovalni zavod člene pridobivati.

Zavarujte torej svoje življenje in otroke pri banki „Slaviji“, kateri
zavod je danes med vzajemnimi zavodi največji ter je zanesljiv slovanski.

V MARIBORU, dne 28. avgusta 1908.

Matija Naveržnik.

Močan in priden

učenec

se sprejme takoj v uk za pekovsko obrt pri
Josip Rajčterju v Šoštanju.

Kupujte narodni kolek!

Zvestega in pridnega konjskega

hlapca

veščega pisave, sprejme proti
dobremu plačilu

M. Ivančič, veleposestnik
v Medvodah. 487 2-2

Hišo v Mariboru

proda gospa Trendl, Bankalarig. 9. dvonad-
stropno s 15 atanovanji, prosto 9 let davka,
nasproti koroškemu kolodvoru, s prodajalno in
pritlično hišo s 3 stanovanji, velikimi kletmi,
sadosnikom, vrtom in stavbenim zemljiščem.
vse najboljše ohranjeno — pod ugodnimi pogoji
radi soprogove smrti. — Kupne ponudbe na
njeni naslov. 482 3-3

Sprejme se

učenec

in
trgovski pomočnik

pri
Jos. Errathu v Mokronogu,
Dolenjsko. 481 10-4

Vsak dan nov spored!

**L. Genija
The Royal
Wonder Bio**

(The greatest Bio-Theater of the world.)

Na glaziji!

V soboto, 5. septembra: Vožnja po Dunaju. Velik požar po noči.
Originalno posnetje velikanskega požara v Kodanju l. 1907. The great Steeple-
chaise. Bio-Varieté umetniške točke. Dramatično: Bernardinski psi! Dramatično!
Beg kaznjencev. Razne šaljive točke. Potovanje na zvezde. Čarobni ribnik.
Fantastična slika po Jules Verneju. Kolorirano.

V nedeljo, 6. septembra: Razgledi iz Švice. Vaje brodovja nemške
mornarice. Lov na medvede v Sibiriji. Naš kruh. Bio-Varieté umetniške točke.
Napad na vlak na divjem zahodu. Krovčeva hči. igrokaz v več slikah. Razne
šaljive točke. Živeče rože, kolorirano. V deželi sná, koloriran prizor po
Jules-Verne-ju.

V ponedeljek, 7. septembra: Gradnja železnice. Iz Eisenerza do 120 km.
hitrosti. Dolžina 1000 m. Največja zanimivost sezije. Bio Varieté, umetniške
točke, kolorirano. Drvar in odložen otrok. Psi kot tihotapci. Prizor iz francosko-
španske meje (krasno kolorirano). Razne šaljive točke. Ratjeva omarica dragulj.
Kolorirano. Velika predstava po pariški operi v 30 krasnobarvnih prizorih.

CENE: Loža za 4 osebe 6 K. — Fotelj 1 K 60 vin. — I. prostor 1 K 20 vin. — II. prostor 80 vin.
— III. prostor 60 vin. — IV. prostor 40 vin. Otroci plačajo ob delavnikih polovico. Vojaki od
narednika nazaj plačajo polovico.

M. Gavrič, poslovodja.

L. Géni, ravnatelj in lastnik.

**Savinski
liker**

preiskan in
preizkušen
na ces. kr.
poljedelj-
skem pre-
izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in
gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni
napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER Žalec v Savinski
dolini, Stajersko.

13 130—95

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Blasnikova in družinska pratika

se dobiva na drobno in debelo v Zvezni trgovini v Celju.

54 55

**Moderno sukнено, volno svilen in perilno
blago radi prevelike zaloge odslej po iz-
nenadno znižanih cenah priporoča tvrdka**

Karol Vanič **Celje** **Narodni dom**